

FOCUS

Algemeen Pensioenfonds KLM

ALS ÉÉN DEUR SLUIT,
GAAT EEN ANDERE OPEN...

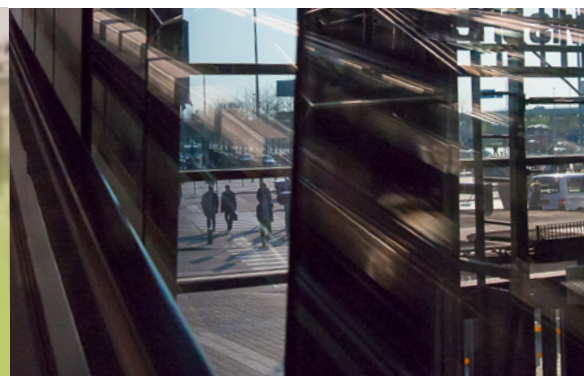
RUDY NOBEL VERTELT OVER ZIJN LEVEN NA KLM

DEKKINGSGRADEN,
HOE ZIT DAT NU PRECIES?

OVER DE FINANCIËLE POSITIE VAN UW FONDS

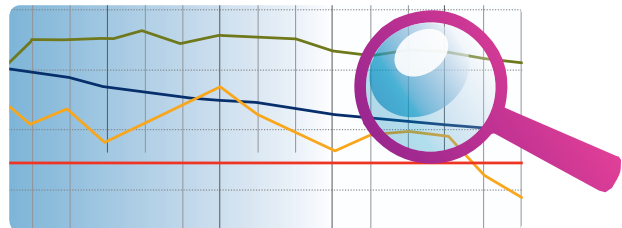
HET PENSIOEN 1-2-3
EN DE PENSIOENVERGELIJKER

PENSIOENBEWUSTE KEUZES MAKEN

DEZE KEER IN FOCUS

04 FINANCIËLE POSITIE VAN HET FONDS DE RESULTATEN VAN HET DERDE KWARTAAL

06 OP DE AGENDA VAN HET BESTUUR ONTWIKKELING VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN

07 PENSIOEN 1-2-3 EN PENSIOENVERGELIJKER NIEUWE MIDDELEN VOOR HET MAKEN VAN PENSIOENKEUZES

08 ALS ÉÉN DEUR SLUIT... RUDY NOBEL VERTELT WAT ER GEBEURDE NADAT HIJ BIJ KLM UIT DIENST GING VOOR ZIJN PENSIOENLEEFTIJD

11 DURF TE VRAGEN ALLES WAT U WILT WETEN OVER UW PENSIOEN

KLMGRONDFONDS.NL

Bestuur Algemeen Pensioenfonds KLM

Leden: Jan van den Brink, Henny Essenberg, Paul Jansen, Arend de Jong (vicevoorzitter), Rob Kies, Eltjo Kok (voorzitter), Gerard Lagendaal (vicevoorzitter), Gerda van der Landen, Martijn Raaijmakers, Hans de Roos, Maarten Stienen.

DEELNEMERSBIJDRAGE COMPENSATIEREGELING VERLENGD

De deelnemersbijdragecompensatie (DBC) die in 2015 in het leven is geroepen wordt ook in 2016 toegekend. Dit is besloten door de arbeidsvoorwaardelijke partijen en opgenomen in de onlangs afgesloten cao. De DBC is in 2015 ingevoerd om de terugval in de pensioenopbouw deels te compenseren. De DBC zorgt ervoor dat u meer pensioen kunt opbouwen. De terugval wordt veroorzaakt door aanpassingen van de wettelijke fiscale kaders.

Omdat er minder pensioen wordt opgebouwd door de aanpassing van de wettelijke kaders per 1 januari 2015, is minder premie nodig. Een deel van deze vrijgevallen premie wordt nu gebruikt voor de DBC. De DBC bedraagt voor 2016 8,75% van de netto pensioengrondslag.

De DBC geldt voor pensioenopbouw tot maximaal € 101.519,-. De DBC is wel onderdeel van de pensioengrondslag, maar heeft geen effect op uw netto salaris. Op dit moment betreft het alleen een toekenning van DBC in 2016. ●

MEER DIGITALE COMMUNICATIE

Steeds vaker zal het pensioenfonds gebruik gaan maken van digitale kanalen voor pensioencommunicatie in plaats van verzendingen per brief. Informatie is dan snel beschikbaar en het bespaart kosten. U kent natuurlijk de website van het fonds klmgrondfonds.nl, waar u zich ook kunt aanmelden voor [NWSflits](#), de digitale nieuwsbrief van het fonds. En misschien bent u weleens op de Facebookpagina geweest of heeft u ingelogd op [MijnKLMpensioen](#), waar u ook de pensioenplanner vindt. ●

MAKKELIJK INLOGGEN MET DIGID

Om nog makkelijker in te loggen op MijnKLMpensioen kunt u vanaf begin 2017 uw DigiD gebruiken. Zo heeft u maar één inlogcode nodig om zowel uw zaken met de overheid als uw pensioenzaken te regelen. U kunt vanaf dat moment uw oude inloggegevens van MijnKLMpensioen niet meer gebruiken. U ontvangt hierover nog nader bericht per e-mail. ●

PENSIOENSPECIFICATIE, FISCALE JAAROPGAVE EN INDEXATIEBERICHT 2017 ONLINE

Ook uw pensioenspecificatie en het indexatiebericht zetten wij dit jaar online voor u klaar. De pensioenspecificatie werd voorheen in januari verstuurd naar alle gepensioneerden. In de specificatie staat wat er dat jaar verandert aan uw pensioen. Bijvoorbeeld op het gebied van indexatie, wettelijke regels of veranderingen in de belastingschijven. De indexatiebrief werd in december en januari verstuurd naar alle gepensioneerden en actieve deelnemers om te vermelden of en op welke manier er werd geïndexeerd. Deze informatie is dus van nu af aan beschikbaar op de website en in de besloten omgeving van MijnKLMpensioen. ●

Toine van der Stee

directeur Algemeen Pensioenfonds KLM

Bad money drives out good money

In de economische wetenschap kennen we de wet van Gresham. Die wet luidt zoals de titel van deze column. De wet stamt uit de tijd dat gouden en zilveren munten naast elkaar werden gebruikt. Door technologische vooruitgang of door schaarste kon de prijs van de beide metalen zich verschillend ontwikkelen, terwijl de nominale waarde (de afgesproken waarde) van de munten hetzelfde bleef. Het werd dan aantrekkelijk voor mensen om de munten van het duurdere metaal op te potten of om te smelten en vooral de munten van het goedkopere metaal te gebruiken om mee te betalen.

Het is verleidelijk om een vergelijking te maken met het goedkope geld van de Europese Centrale Bank (ECB) waarmee men op grote schaal obligaties koopt en dat de waarde van onze pensioenen onder druk zet. Wie denkt dat ik nu een rondje ga zitten mopperen op het beleid van de ECB, nee hoor. Het is veel erger. Enkele jaren geleden bedachten onze politici dat er wel heel veel geld in onze pensioenfondsen zat. Dat er wel heel veel belastingvrije pensioenpremies werden afgedragen. Zelfs De Nederlandsche Bank vond op enig moment dat particulieren teveel spaarden en te weinig besteedden. Beperking van de jaarlijkse pensioenopbouw en aftopping van het pensioengevende inkomen waren het resultaat. Politici lijden aan geldillusie. Nog zo'n begrip uit de economie. Men kijkt vooral naar nominale bedragen en niet naar de reële waarde van de pensioenvermogens. Tegenover de grote vermogens van de pensioenfondsen staan ook hele grote en langlopende verplichtingen. Maar "geld nu" werd belangrijker gevonden dan "geld straks", onze pensioenen.

Het is belangrijk om ons dit alles te realiseren in het zicht van de verkiezingsprogramma's die in de komende maanden gaan verschijnen. Eén van de politieke partijen loopt zich al warm en heeft een pensioenplan waarin de aftopping van het pensioengevend salaris op € 50.000 wordt gezet. Dat is een grens waar bijna alle hoger opgeleiden in Nederland mee te maken zouden gaan krijgen. Door geldillusie is het nu al zo dat de meeste Nederlanders bij pensionering hun inkomen zien halveren. Dat wordt straks nog veel erger als we afgaan op de geluiden in Den Haag.

Ik doe een beroep op de lezers om de verkiezingsprogramma's goed te gaan lezen en naar bevind van zaken te handelen. Persoonlijk heb ik wel genoeg "bad money" gezien. ●

Resultaten van het derde kwartaal 2016 in het kort:

- Het beleggingsrendement is 3,1% in het derde kwartaal
- Het belegd vermogen is gestegen van € 7,89 miljard naar € 8,13 miljard
- De pensioenverplichtingen zijn gestegen van € 7,76 miljard tot € 7,94 miljard
- De beleidsdekkingsgraad is gedaald van 106% naar 104,1%

FINANCIËLE POSITIE VAN HET FONDS

De dekkingsgraad van het Algemeen Pensioenfonds KLM staat nog altijd onder druk. Dit komt voornamelijk door de dalende rente. De beleidsdekkingsgraad eind september 2016 bedraagt 104,1%. De maandelijkse nominale dekkingsgraad bedraagt eind september 102,4%. **Op basis van de beleidsdekkingsgraad neemt het bestuur beleidsbeslissingen. Bij het indexatiebesluit aan het einde van het jaar speelt de stand van de beleidsdekkingsgraad een rol.**

Allerlei dekkingsgraden, hoe zit dat nu precies?

Een dekkingsgraad geeft informatie over de financiële situatie van het pensioenfonds. De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen hoeveel geld het pensioenfonds heeft (vermogen) en hoeveel geld het pensioenfonds moet uitkeren (verplichtingen). Het gaat hierbij om lopende uitkeringen voor huidige pensioengerechtigden, maar ook om de uitkeringen in de toekomst.

Een pensioenfonds heeft te maken met verschillende dekkingsgraden:

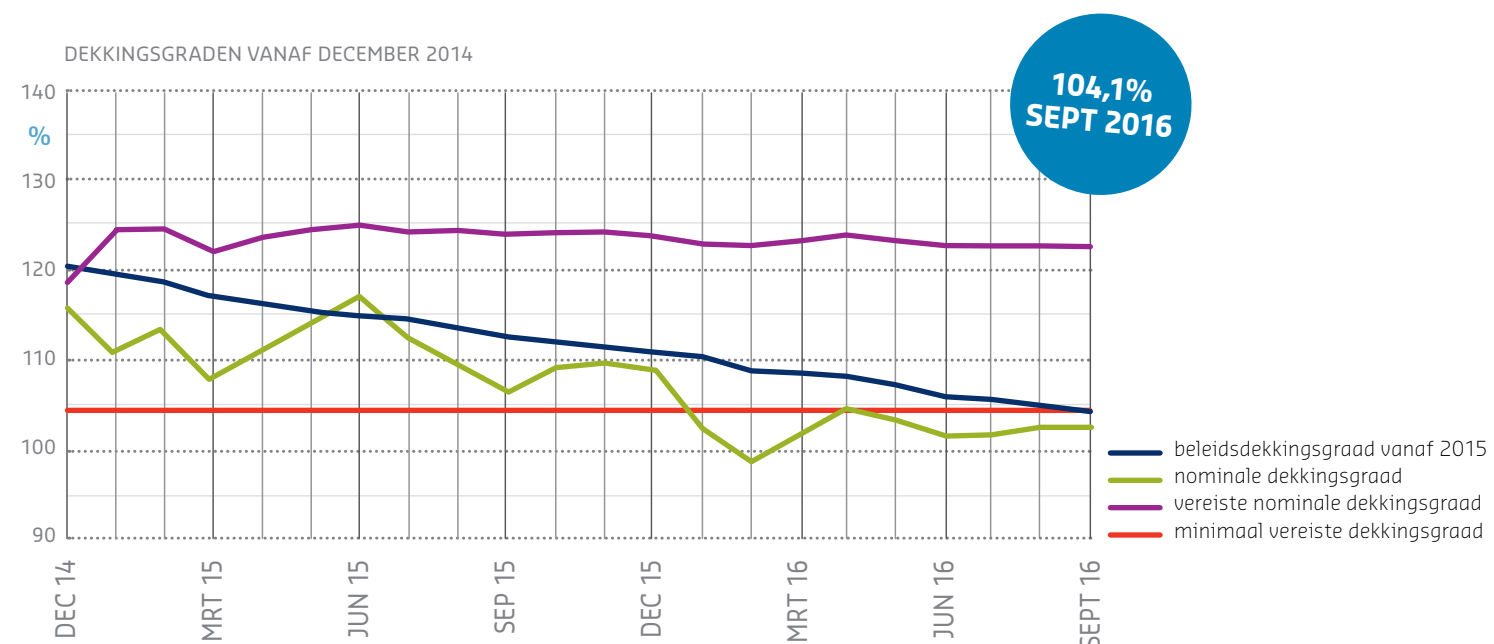
- De **maandelijkse nominale dekkingsgraad** geeft de maandelijkse stand van zaken weer. Op maandbasis wordt hiermee bekeken hoe de financiële positie van het pensioenfonds zich ontwikkelt.
- Het bestuur neemt beslissingen op basis van de beleidsdekkingsgraad. De **beleidsdekkingsgraad** is het gemiddelde van de maandelijkse nominale dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden. Deze dekkingsgraad is per 1 januari 2015 ingevoerd door de overheid. Door uit te gaan van een twaalf maandsgemiddelde hebben schokken op de financiële markten en de consequenties hiervan minder directe impact op de financiële positie van het pensioenfonds.
- Pensioenfondsen hebben ook een **minimaal vereiste dekkingsgraad**. Bij het Algemeen Pensioenfonds KLM bedraagt deze dekkingsgraad 104,2%. Als een

dekkingsgraad 100% is betekent dit dat het pensioenfonds precies genoeg geld heeft om alle pensioenuitkeringen nu én in de toekomst te kunnen betalen. Pensioenfondsen moeten daarnaast bepaalde buffers hebben om tegenvallende resultaten te kunnen opvangen.

- Per fonds wordt ook een zogeheten **vereiste dekkingsgraad** vastgesteld. Deze verschilt per pensioenfonds omdat dit afhankelijk is van het risicoprofiel van de beleggingen. Hoe meer risico, hoe hoger de vereiste dekkingsgraad moet zijn. In mindere mate speelt ook de samenstelling van het deelnemersbestand van het fonds een rol. De vereiste dekkingsgraad van dit fonds is 123,4%.

In de kwartaalberichten op de website van het fonds vindt u informatie over al deze dekkingsgraden terug

Zodra de dekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad komt heeft het pensioenfonds een tekort. Bij een tekort moet het pensioenfonds een herstelplan indienen bij De Nederlandsche Bank (DNB). In april 2017 moet een update van het herstelplan worden ingediend. In dit plan staat hoe het pensioenfonds binnen 10 jaar weer uit een tekortsituatie wil komen. De beleidsdekkingsgraad van het Algemeen Pensioenfonds bedraagt eind september 104,1%.

Dit is onder de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2%. Wanneer de dekkingsgraad onder de minimaal vereiste dekkingsgraad komt, gaan er zwaardere toetsingseisen gelden.

Wat betekent een lage dekkingsgraad voor mij?

Voor u als deelnemer heeft de lage dekkingsgraad gevolgen voor de indexatie van uw pensioen. Indexatie is het aanpassen van de pensioenen aan de loon- en prijsontwikkeling. Volgens de wet mag het pensioenfonds niet indexeren als de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110%. Ligt de beleidsdekkingsgraad tussen 110% en 123,4% (de dekkingsgraad waarbij indexatie nu en in de toekomst waar kan worden gemaakt) dan mag het pensioenfonds gedeeltelijk indexeren. Er mag pas volledig geïndexeerd worden boven 123,4%. Of er wordt geïndexeerd kijkt het bestuur jaarlijks.

Het bestuur moet volgens de wetgeving toekomstbestendig indexeren. Dit betekent dat het fonds pas mag indexeren als er ook genoeg vermogen is om in de toekomst te kunnen indexeren. De strengere financiële regels rondom indexeren, maar ook het feit dat pensioenfondsen hogere buffers moeten aanhouden zorgen ervoor dat de kans op (gedeeltelijke) indexatie helaas steeds kleiner wordt. De kans op inhaalindexatie – het inhalen van gemiste indexatie uit het verleden – is naar verwachting nog kleiner, omdat dit pas mogelijk is als er gewoon geïndexeerd kan worden. Wanneer de financiële situatie van het fonds verslechtert is het korten van pensioenen en pensioenaanspraken ook een mogelijkheid. Op dit moment is korten bij dit fonds niet aan de orde.

Uitslag haalbaarheidstoets

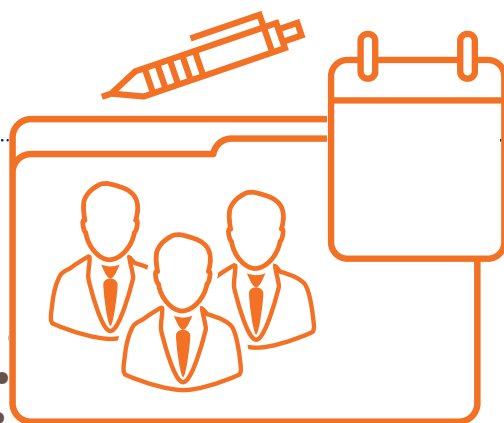
Het pensioenfonds is verplicht elk jaar een zogeheten haalbaarheidstoets uit te voeren. Met deze toets wordt bekeken of het verwachte pensioenresultaat aansluit bij de gewekte verwachting. Kortom: kan het fonds de verwachtingen waarmaken en tot in de verre toekomst de pensioenen uitkeren en mee laten groeien met de inflatie? De uitkomst van de toets 2016 lag binnen de door het fonds gestelde grenzen. Dit betekent dat directe aanpassingen van het beleid niet nodig zijn. De resultaten zijn gedeeld met DNB en de arbeidsvoorwaardelijke partijen van het KLM grondpersoneel. ●

Meer weten over de financiële positie van het fonds?

Op klmgrondfonds.nl vindt u de actuele dekkingsgraad en alle kwartaalberichten. Wilt u op de hoogte blijven van de financiële positie van uw pensioenfonds? Meldt u zich dan aan voor de NWSflits via klmgrondfonds.nl.

2016 • JAN • FEB • MAA • APR • MEI • JUN
 SEPT • OKT • NOV • DEC • 01 • 02 • 03 • 04 •
 08 • 09 • 10 • 11 • 12 • 13 • 14 • 15 • 16 •
 20 • 21 • 22 • 23 • 24 • 25 • 26 • 27 • 28 • 29 • 30 • 31

De financiële situatie van het fonds heeft de voortdurende aandacht van het bestuur. Het fonds verkeert in een tekortsituatie en zowel de ontwikkeling van het vermogen als de ontwikkeling van de verplichtingen worden nauwlettend in de gaten gehouden. Hoewel de gerealiseerde rendementen niet slecht zijn, zorgt de langdurige periode met lage rentes voor een negatieve ontwikkeling van de dekkingsgraad. Alle bestuursonderwerpen worden bekeken in het licht van het tekort en de mogelijkheden om uit het tekort te komen.

OP DE AGENDA VAN HET BESTUUR

Beleggingen

Op het terrein van de beleggingen is de conclusie van het bestuur dat de ontstane situatie van dekkings-tekort geen aanvullende maatregelen noodzakelijk maakt. Er worden op dit moment dan ook geen grote strategische wijzigingen in de portefeuille overwogen. Wel is onlangs besloten om te stoppen met Tactische Asset Allocatie (TAA), omdat deze activiteit te weinig rendeert. TAA geeft onder voorwaarden (beperkte) ruimte aan de vermogensbeheerder om naar eigen inzicht af te wijken van de door het bestuur vastgestelde strategische beleggingsportefeuille, met als doel extra rendement te behalen. Daarnaast is besloten om de beleggingscategorie opkomende markten iets terug te brengen in omvang, omdat deze categorie een relatief hoog risico kent. Deze beslissingen sluiten aan bij de investment beliefs die het fonds onlangs geformuleerd heeft.

Risicomanagement

De onafhankelijke riskmanager wordt in toenemende mate betrokken bij de voorbereiding van belangrijke bestuursbesluiten. Daarbij wordt een analyse gemaakt van alle risico's die een rol spelen bij beleidsvoorstellen. Wanneer de risico's goed in kaart zijn gebracht kunnen er verantwoorde beslissingen genomen worden. Het betekent niet dat alle risico's uit de weg worden gegaan, want het nemen van risico is ook nodig om rendement te maken.

Nieuwe sterftecijfers

Uit een nieuw rapport van het Actuarieel Genootschap (AG) blijkt dat men gemiddeld weer iets langer gaat leven. Voor het pensioenfonds betekent dit dat er meer geld gereserveerd moet worden voor toekomstige pensioenuitkeringen. Met andere woorden: dat deze nieuwe prognoses leiden tot een stijging van de verplichtingen. De

prognoses worden altijd ook nog nauwkeurig afgestemd op de daadwerkelijke sterftecijfers van de beroepsgroep KLM grondpersoneel. Wat de precieze effecten zijn van de stijging wordt dus nog nader berekend.

Stijging van de AOW-leeftijd

Het kabinet heeft inmiddels bekend gemaakt dat naar aanleiding van de gestegen levensverwachting de AOW-leeftijd vanaf 2022 wordt verhoogd van 67 naar 67 en drie maanden. In 2012 is al afgesproken om de AOW-leeftijd automatisch te koppelen aan de levensverwachting van mensen. Dit naar aanleiding van de nieuwe raming van de macro gemiddelde levensverwachting van het CBS. Meer weten over de AOW? Lees het AOW dossier op klmgrondfonds.nl/aow-dossier. ●

HET PENSIOEN 1-2-3 EN DE PENSIOEN-VERGELIJKER ZIJN ER VOOR U!

Pensioen is een onderwerp waar de meeste mensen liever niet mee bezig zijn. Het is meestal nog ver weg. Bovendien is de beleving vaak dat je er als deelnemer geen invloed op hebt, dus waarom zou je er dan in verdiepen?

Toch is het belangrijk om een goed overzicht te hebben van uw pensioensituatie. Zo kunt u wellicht zelf op bepaalde manieren sparen voor uw oude dag. En rondom het pensioen van uw werkgever zijn er bepaalde momenten waarop keuzes gemaakt kunnen worden. Het pensioenfonds helpt u graag bij het maken van pensioenbewuste keuzes. Ook de overheid vindt het belangrijk dat mensen zich goed in hun pensioen verdiepen en daarom is er aan de bestaande communicatiemiddelen ook nog het Pensioen 1-2-3 en de Pensioenvergelijker toegevoegd. Pensioenfonds zijn verplicht het Pensioen 1-2-3 in hun communicatie op te nemen, zodat ook het vergelijken van pensioenregelingen makkelijker wordt. U kunt het Pensioen 1-2-3 en de Pensioenvergelijker raadplegen op klmgrondfonds.nl

Nieuw: het Pensioen 1-2-3 vertelt u wanneer u in actie moet komen

Het Pensioen 1-2-3 geeft u informatie over hoe uw pensioenregeling eruit ziet: hoe zeker is uw pensioen, wat kost uw pensioen en wat krijgt u wel en niet in de pensioenregeling? Met behulp van iconen wordt uw pensioenregeling op een eenvoudige manier aan u uitgelegd. Meer weten over een bepaald onderwerp? Raadpleeg dan laag 2 van het Pensioen 1-2-3. Hier vindt u net iets meer informatie. Wilt u er echt in duiken? Dan vindt u in laag 3 allerlei documenten, zoals het pensioenreglement. Het Pensioen 1-2-3 speelt sinds 1 juli een belangrijke rol in de pensioencommunicatie. U komt de iconen vanaf nu dan ook vaker tegen in onze communicatie.

Ook een nieuw Uniform Pensioenoverzicht in 2017

Net als bij Pensioen 1-2-3 wordt volgend jaar ook op het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) gebruik gemaakt van iconen en van gelaagde informatie. Het UPO is bedoeld om u een zo goed mogelijk beeld te geven van uw opgebouwde pensioen.

Uit dienst? De Pensioenvergelijker legt uw oude en nieuwe pensioenregeling naast elkaar

Naast het Pensioen 1-2-3 biedt uw pensioenfonds een ander nieuw middel om u te helpen bij het maken van pensioenkeuzes: de Pensioenvergelijker. Met dit document vergelijkt u twee pensioenregelingen met elkaar. Dat kan handig zijn als u van baan verandert en wilt weten hoe uw nieuwe werkgever het pensioen geregeld heeft. Of als u overweegt uw KLM-pensioen over te dragen naar een nieuwe pensioenuitvoerder. Om het u makkelijk te maken, zijn alle gegevens van onze pensioenregeling alvast ingevuld. Aan u de taak de gegevens van uw nieuwe pensioenregeling daarnaast te zetten en de twee te vergelijken. Natuurlijk kunt u met uw vragen over uw pensioen en de keuzes die u kunt maken ook altijd terecht bij de afdeling Pensioenservice. ●

U vindt het Pensioen 1-2-3 en de Pensioenvergelijker op klmgrondfonds.nl

• PENSIOEN ONTVANGEN • PENSIOEN BIJ SCHEIDING • BIJNA MET PENSIOEN • DEELTIJD WERKEN • NON-ACTIVITEIT • ARBEIDSONGESCHIKTHEID EN PENSIOEN • IN DIENST • **UIT DIENST** • PENSIOEN BIJ TROUWEN OF SAMENWONEN • PENSIOEN VOOR UW NABESTAANDEN •

ALS ÉÉN DEUR SLUIT, GAAT EEN ANDERE OPEN...

Bijna 26 jaar werkte Rudy Nobel (56) voor KLM, waarvan een groot deel als Bedrijfsmaatschappelijk Werker. Eind 2015 werd duidelijk dat zijn functie zou verdwijnen. Rudy nam op 1 maart 2016 afscheid van KLM, overigens in goed overleg. Rudy vertelt over zijn leven na KLM en hoe dit zijn oude dag beïnvloedt.

Kansen

De meeste mensen ervaren een ontslagperiode als erg onprettig. Rudy is het als een kans gaan zien: "Ik heb nu de ruimte en tijd om potentieel in mezelf te ontdekken. Als één deur sluit, gaat altijd een andere open. Sinds 2008 was ik minder gaan werken, om mijn functie bij KLM te kunnen combineren met mijn werk als coach en counselor. Ik werk al langer als energetisch therapeut en ben daarnaast gespecialiseerd in

Er warmpjes bij zitten

Rudy is bijna 34 jaar getrouwd en vader van twee kinderen, die allang het ouderlijk nest hebben verlaten. Zijn vrouw is een tijd geleden ook zonder werk komen te zitten. Maar zorgen over hun pensioen hebben ze niet. "Begin jaren '90 hebben we een lijfrentepolis genomen. We bouwden beiden pensioen op, maar vonden het een prettig idee dat we er tijdens onze oude dag wat warmer bij zouden zitten. En we konden het ons veroorloven. Op ons 65e komt die lijfrente tot uitkering", licht Rudy toe.

'We vonden het een prettig idee dat we er tijdens onze oude dag wat warmer bij zouden zitten...'

rouw- en verliesbegeleiding. Ik houd mij hier vanaf 1 maart fulltime mee bezig. Momenteel bereid ik me voor op de start van het nieuwe seizoen in september. Ik ben inmiddels geaccepteerd als register counselor bij een beroepsvereniging en werk nu onder andere aan een nieuwe website."

Wat nou als...

Niemand denkt graag na over wat er financieel geregeld is bij een overlijdensgeval, maar daarvoor heeft Rudy een oplossing getroffen. "Bij KLM is een nabestaandenpensioen geregeld, dat ook nu naar mijn vrouw zou gaan in het geval dat. Maar de dekking van het facultatief nabestaandenpensioen en Anwhaatspensioen zijn door mijn vertrek bij KLM gestopt. Mijn vrouw heeft nu geen werk en daarom hebben

'Ik heb nu de ruimte en tijd om potentieel in mezelf te ontdekken'

Uit dienst

INZICHT IN UW PERSOONLIJKE PENSIOENSITUATIE? U LEEST HET OP UW UPO. HEBT U VRAGEN? STEL ZE AAN HET PENSIOENFONDS.

‘We hebben geregeld dat er een bedrag vrijkomt uit de hypotheek zodat zij gewoon in ons huis kan blijven wonen...’

► we geregeld dat er een bedrag vrij komt uit de hypotheek als ik kom te overlijden. Dan kan zij gewoon in ons huis blijven wonen.”

In stappen van twee jaar naar een volwaardig pensioen

Heeft Rudy ook als ondernemer een pensioen geregeld? “Nee, het opbouwen van een pensioen als ondernemer is prijzig. We hebben nu berekend dat we het moeten kunnen redden met het pensioen dat we al hadden opgebouwd. Van mijn KLM-pensioen komt een deel tot uitkering als ik 63 word. Dat is niet veel, maar het wordt steeds meer: we krijgen de lijfrente als we 65 worden en bovendien twee jaar later AOW. Dat moet voldoende zijn!” ●

Gaat u uit dienst bij KLM?

Dan stopt u ook met het opbouwen van pensioen en betaalt u geen premie meer. Ook niet voor eventuele extra verzekeringen voor uw partner (facultatief nabestaandenpensioen en Anw-hiaatpensioen). Deze verzekeringen vervallen zodra u uit dienst gaat.

Gaat u ergens anders werken?

Dan kunt u ervoor kiezen uw KLM-pensioen over te dragen naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. Of dit gunstig is, hangt af van de pensioenregeling van uw nieuwe werkgever. Let hierbij onder andere op het soort pensioenregeling en hoe uw pensioen wordt geïndexeerd. Hierbij is de financiële situatie van het pensioenfonds belangrijk. U kunt waardeoverdracht aanvragen bij uw nieuwe werkgever.

Neemt u uw pensioen niet mee?

Dan ontvangt u dit vanaf uw 67e.

Is uw partner bij uitdiensttreding bij Algemeen Pensioenfonds KLM bekend? Dan blijft het nabestaandenpensioen voor hem/haar verzekerd. Dit nabestaandenpensioen is maximaal 70% van het opgebouwde ouderdompensioen. Uw partner ontvangt dit nabestaandenpensioen als u komt te overlijden.

Tip:

Gebruik de Pensioenvergelijker om uw oude en nieuwe pensioenregeling met elkaar te vergelijken. U vindt de Pensioenvergelijker op klmgrondfonds.nl.

ANTWOORDEN

DURF TE VRAGEN

IN DE RUBRIEK ‘DURF TE VRAGEN’ GEVEN MEDEWERKERS VAN PENSIOENSERVICE ANTWOORD OP VRAGEN OVER ALLES WAT TE MAKEN HEEFT MET PENSIOEN.

Ik hoor de laatste tijd over passief of actief beleggen, speelt die keuze bij ons pensioenfonds ook?

Passief of actief beleggen zegt iets over de manier waarop een pensioenfonds belegt. Over het algemeen wordt onder passief beleggen verstaan: het zo nauwkeurig mogelijk volgen van een bepaalde index, voor aandelen bijvoorbeeld de AEX-index. Het is passief omdat de vermogensbeheerder dan zelf geen aandelen en obligaties selecteert, maar de samenstelling van de index nabootst.

Bij actief beleggen selecteert de vermogensbeheerder specifieke aandelen en obligaties met als doel een beter rendement te behalen dan de index. Er wordt geprobeerd de markt ‘te verslaan’. Bij actief beleggen zijn de kosten meestal hoger dan bij passief beleggen. Waarom er dan toch voor actief beleggen wordt gekozen is meestal omdat men verwacht dat het meer oplevert, ondanks de hogere kosten.

De portefeuille van ons pensioenfonds bestaat uit zowel actieve als passieve beleggingen. De verhouding is ongeveer 40% passief en 60% actief. Het pensioenfonds wil op deze manier de risico’s zo goed mogelijk beheersen en tegelijkertijd streven naar een goed rendement. ●

Wanneer krijg ik in 2017 mijn pensioen uitgekeerd?

Uw pensioen staat in 2017 altijd op de **27ste** van de maand op uw bankrekening, behalve:

- als de 27ste in een weekend valt, dan ontvangt u uw pensioen op de vrijdag voor dat weekend, en
- in de maand december ontvangt u uw pensioenuitkering op de 21ste van de maand.

U kunt op klmgrondfonds.nl ook de eerstvolgende betaaldatum terugvinden.

Ik ben 55 en wil graag met deeltijdpensioen. Waar moet ik allemaal aan denken?

Vanaf uw 55ste kunt u gebruik maken van deeltijdpensioen. Het is belangrijk dat u eerst met KLM afspreekt voor welk deel u blijft werken. Voor het resterende deel van uw dienstverband (of een gedeelte daarvan) neemt u dan deeltijdpensioen op. Het voordeel van opnemen van deeltijdpensioen is dat u minder gaat werken en daar wel een inkomen voor ontvangt. Het nadeel is dat uw ouderdompensioen lager wordt, omdat u al eerder een deel van uw pensioen ontvangt. Ook bouwt u minder pensioen op omdat u minder werkt. Voor het deel dat u blijft werken voor KLM wordt uw pensioenopbouw wel voortgezet.

Een eenmaal gekozen deeltijdpensioenpercentage kunt u niet meer wijzigen. Dit percentage geldt tot de datum dat u volledig met pensioen gaat. In de pensioenplanner op MijnKLMpensioen.nl kunt u bekijken wat deeltijdpensioen betekent voor uw persoonlijke pensioensituatie. ●

Hebt u een vraag die u graag terugziet in Focus? Stuur dan een mail naar focus@klmgrondfonds.nl

HET PENSIOEN 1-2-3 VERTELT U WANNEER U IN ACTIE MOET KOMEN!

Als u gaat trouwen of samenwonen

Als u in deeltijd gaat werken
of met non-activiteit gaat

Als u gaat scheiden

Als u KLM verlaat

 facebook.com/klmgrondfonds

 twitter.com/klmgrondfonds

COLOFON

Focus verschijnt driemaal per jaar en wordt verstuurd aan deelnemers en gepensioneerden van het Algemeen Pensioenfonds KLM.

Redactie Blue Sky Group B.V., Amstelveen

Redactieadres Redactie Focus, Postbus 123, 1180 AC Amstelveen **E** focus@klmgrondfonds.nl

Tekst Blue Sky Group B.V., Amstelveen

Art direction, ontwerp en opmaak FRISSEWIND in communicatie en design, Amsterdam

Fotografie Don Wijns, Amsterdam; Shoots by Laura e.a.

Illustraties FRISSEWIND in communicatie en design, Amsterdam

Druk Drukkerij Aeroprint, Ouderkerk aan de Amstel

CONTACT

E pensioenservice@klmgrondfonds.nl

T (020) 426 62 10

f facebook.com/klmgrondfonds

t twitter.com/klmgrondfonds

KLMGRONDFONDS.NL

Blue Sky Group